

2105

موالله ، مخابره و امود هوائیه درسی نوطلرندن

M

R

Yazarname

(امور هوائیه قسمی) -

9

2925

356.95
M 993
E

مکتب حربیه مطبوع سندہ طبع او لمشدر .

۱۳۴۱

H. O.
Könighanesi

هو اجیل فک تاریخ چه سی

کره ارض اجسام صبله ایله مایعاتندن مرکب اولوب هوای نسیمی
ایله محاطدو . انسانلر طوپراقلارده یاشارلر و طوپراق او زینده حرکت
ایدرلو . بو حرکت بر حرکت طبیعیه اولوب بشریت قدر اسکی در .
طوپراقدن باشنه صو و هوالرده ده انسانلرک حرکت ایتدیکی کورو-
ملکده در . صولرده حرکت ده پاک اسکی در . اجسام ساجه ساحه سدن
استفاده ایده رک ، صولرده حرکت ایتمکی ، بشربیکلر جه سنه لردنبی
تطیق ایتمکده در . بو حرکت هرنه قدر حل حاضره نظر آطبیعی دکلسه ده
انسانلرک عادتی آراسنه کیرمش و منشائی ماضینک قرا کلفلری
آره سنده غائب اولیشدرو .

هوای نسیمی داخلنده کی حرکته کانیجه بو پاک یکیدر . بشر
بیکلر جه سنه لک مساعیدن دوشونمه دن صوکره آنجق ۱۷۸۳ سنه سدن
ایلک دفعه اولق او زرده هوالرده او چایلمسدر . بو خصوصده داهما
فضله قابلیتی اولان برچوق حیواناتک یعنی قوشلرک ، بوجکلرک کمال
سریستیله هوا داخلنده حرکت ایتدیکنی و بو حرکتی طبیعی او لارق
پایدیغی کورن انسانلر هواده ده او چق آرزو سنه قابلقدن آزاده

قالا مامشلر و قبل التاریخ زمانلر نبئ اوچوش تدقیقات و تجارتی
یا پاشلدر .

ازمان تاریخیه یه قریب عصر لرده هانومان اسمنه بینک
بر تپه دن سوزوله اوچوشلە لانقا نهیسە ایندیکی راویت
اولو نمقدەدر . میلاد عیسی دن ۳۳۲ سنه اول مشور اویسطوت
قوشلەک بوتون حرکاتی فنی بر صورتىه تدقیق ایلىشدەر . ينه قبل المیلاد
۶۶ سنه اول سیمون هاڑیسیمەن اسمنه بینک رومادە یا پدیغی متعدد
سوزولە اوچوشلە بینک بزندە ترك حیات ایندیکی کورولىشدەر . شو
حالە تاریخاً مقید اولان ایلک مسلک قربانی بو ذالدر .

۱۴۹۵ سنه سندە ئۇنار دوونچى مەم و فنی تدقیقاتىدە يولۇنیور و
۱۶۸۰ بورەللە قوشلەک اوچوشلەنى ، میخانىکی اوضاع و تأثیراتى
و مقاومت هوایي پك مکمل او لارق ایضاح ایدیسیور و میخانىکی قولە
اوچان بر کوورجىن يا پارق اوچورسیور .

۱۷۲۰ ده نیوتون قولانین هوائىئىنى كشف و تئیيت ایدەرگىر و زكارە
معروض و روزگار استقامتە موضوع بىر سطحەك معروض قالدىنى
مقاومتك سطحەلە و سرعتك مىرىي ايلە مېسىوطاً متناسب اولدىغىنى
ميدانە چىقارىسیور .

۱۷۸۳ سنه سندە مونغولىفیه باردلار ، قوشلەک حرکتىدن تامامىلە
باشقە بىر صورتىدە و تشکل ایتىش ھىچ بىر موجود طرقىدن الھام
ایدماكسىزىن ، انسانلەر هوالرک قپولرىي آجدەلىرى يعنى صىحاق
ھوا ايلە مەلوكا غەددەن بىر بالون اوچوردىقلەزمان ھە طرفدىن بىر رصداي
حىرىت يو كىسلە . بۇ تارىخىنە قدر بوبىي و سائط هوائىيە ايلە طيران تجارتى
ھان ھىچ دينە جىڭ درجه دە آز يا پاشىسى . يالكىز ادواز عىتقەدەم

اکناسی دوتارانت طرفدن بر کوورجین پایپلوب اوچورولدینی ،
هرنهقدر طرز طiran و شرائط انسائیه سی معلوم دکله سده کووده سنده کی
هوانک تخلیه ایدلش اولدینی روایت اولونقده در .

مونقولفیه لرک تشبیتن برا آی صوکره حکمتناساتدن شارل
(۴۰) متره مکعبیربالونی مولدملا ایله املا ایدرک اوچورپیور .

بوسنے ایچنده بالونه ایلک سیاحت هوائیه پایپلور و ۱۷۸۴
سنده سنده یدی ساعت قرق دقیقه (۱۹۰) کیلو متده ک مسافه قطع
اولونش بولونیوردی . هرنهد قدر بوبالونلرده ارتفاع خصوصنده ای ،
فنا بعض مانووه لر پایپلور ایدی ایسه ده افقاً قطع مسافه خصوصنده
سفائی هوائیه ، روزگارک اویوننجاغی مثابه سنده ایدی و روزگارک
سوق ایتمک ایستدیکی هر استقامته مطیعنه کیدیوردی . تام یوزسنے
سفائی هوائیه روزگارک النده بازیجه او لارق قالمش واستقامت مسئله سی
حل ایده مهندسی .

بالونلرک ایجادی ایکی مختلف نظریه نک سبب وجودی اوله دی .

۱ — هوادن آغیر نظریه سی

۲ — هوادن خفیف نظریه سی :

هوادن آغیر نظریه سی طرفدارانی ملاحظت هوائیه مسئله سنت
یوسورته اوله سنت لازم کلدیکنی ؛ مونقولفیه و معقبنینک یا کاش
بریول تعقیب ایدکلریخی و بونک ایچون عدم موافقیندن باشقه بر نتیجه
الدہ ایده مدکلریخ سویلیورلردى .

اعتراف اینه لیدرک بالونلرک استقامت حرکتلری ایچون بر عصر
امتداد ایدن تجربه لرک عدم موافقیه اوغرامسی «هوادن آغیر» نظریه سی
ایلری سوره نله ویردیوردی . حتی بعضی داها ایلری کیده رک

مونولوژیه برادرلر کشتفک مشئوم اولدیغنى و متحریلری طریق معقولدن
چویرەرك ترقیات هوائیه بىجىكىدر مکدن باشقە بر خدمت ایندىكىنى
ادعا يە قدر وا دىلر . فقط بونلار يالكز هوادن خفیف نظر يەسنى
تعقیب ايدنلری تنقید ايمىكلە قالمىدیلر . كاڭ صبر و متنالە صنۇ اوجوش
مسئله سنى حۇل ايمىك اىچون چالىشىدیلر .

تام يوز سنه حسابات و تجارت طوبلا دىلر و نهايىت « طيارە جىلەك »
اسمىي ويردىكارى حقيقى بىر فن وجوده كىتىرىدىلر . بۇ فنى وجوده كىتىرىن
عن مكارذواتك قارشىسىنده حرمتاه اكىلمك مجبورىتىندە يېز . چونكە بونلار
قطۇماً اشتەرار ايمىكى دوشۇن كىسرىن يالكز فن نامە چالىشىورلىرىدى .
عددلىرى آنجىق يېرىمى يە بالغ او لا يىلىن بودوا تاك فعالىتى بو كوجوك
حدودك خارجىنده مىھۇل كېيىد بوندىن باشقە هان پىسى قوه
جرييەسى فضلە و ثقلاتى خفيف مو تورلىر الدە ايمىد كىن صو كەرە انسانلرک
قوشلار كېيىد هوالرده حرکت ايدەمە يې جىكىنە قناعت كىتىمىشدى . حال
بو كاون طقوزنجى عصرك صوڭ سنه ئىرىنە قدر مو تورلىك اك خفيفى
ايستەنيلن مقدار دىن يېرىمى دفعەداها آغيردى وما كىنىتلىرى طيارە جىلەك
ايستدىكى نسبت داخلىنده مو تورلىك خفيفە لىشىرلىك مەكىن او لمدىغىنى
سوپلىيورلىرىدى . بوكاڭ رغماً بوعن مكار انسانلار ، تخىل ايتدىكارى
مو تورلىرى ، نصل او سەرى كون ، بىشكىلدە ايدە سېلە يې جىكىنە اميد
ايدييور و بىرعشق حقيقى ايلە چالىشىورلىرىدى .

ھىچ بىرىشىدىن نومىد او لمدىلر . طيارە جىلەك مسئله سىنك اك
كوجوك تقرعاتىنە قدر هەر بىر خصوصى اىضاح ايمىكە اوغر اشىدىلر
و نهايىت طيارە يې اوجور تىق اىچون لازم كلىن مو تور قوتى الدە ايدىلە جىكى
زمان طيارىدۇنک نە صورتە انشا ايدىلىسى لازم كەلە جىكىنە تعىين و تېتىت .

ایتدیلر . آره لرندن بر چونگی بوزمانک مؤبدآ کلیدجکنی ویا کلسه بیله
کندیلرینک یتیشه میه جکنی سوپلیورلردى . فقط آدانیورلردى .
سلسله وقایعی تعقیب ایده جک او لورسەك ۱۷۹۴ ده ایلک دفعه
اولق او زره فرانسەدھ هوائی بر قطعە عسکریه نک تشکیل ایدلدىکنی
کورورز . ۱۷۹۷ سنه سندھ بیک متھ ارتقا دەن موققتیله بالوندن
پاراشوتله آتلانیور . ۱۸۵۶ سنه سندھ سولفه رینو محاربە سندھ بالون
استعمال او لو نیور و بالونلردن ایلک دفعه او له رق حرب فظوغ رافی
آلینیور و ۱۸۶۱ ده يره تلغراف مخابره سی با پلیور . ۱۸۷۰ سنه سندھ
فرانسز - آمان محاربە سندده بالونلردن استفادە او لو نیور .

۱۸۷۳ سنه سندھ ایلک دفعه اولق او زره فن آقادە میسی (قوشلارک
اوچوشلار نده نظریات حسابیه) بختی او زرینه مکافات وعد ایدبیور
وایکی سنه صوکره ایکی کیشی آرە سندھ بو مکافات تقسیم او لو نیوره
۱۸۷۶ ده ایکی پروانەلی بر طیاره ایله اشتعاللى موتورلر ایچون
ئەنۇ ئوشۇ بىر ووه آیلورلر . فقط ۱۸۸۱ سنه سندھ قدر تطبیقات دوام
ایتدیکی حالدە عقامتە مەحکوم قالیور .

۱۸۸۴ سنه سندھ ایلک دفعه اولق او زره بر بالونک کندی
آرزو سی او زرینه استقامەت حرکتى تبیدل ایده بیلدیک و کندی
وسائەتلى ایله نقطە عنیتە عودت ایلە بیلدیکی کورولدى بو بالون
یوز باشى شارل ده نارد و ملازم كرەب طرفدن انشا و سوق
ایدیلن فرانسە اسمندە کی بالوندى . بو زمانە قدر بالونلر ياخاپت
ویا سربىست بولونیوردى . بو حرکت يېکی بر تاریخك مقدمە سی
اولوی . چونکە او زون زمانندىرى بر خیال محال عد ایدیلن
سفائى هوا ئیه نک قابلیت سوق خاصە سی تحققى ایتشدی . بو زماندەن

صوکره مو تور لرلرک تکملاتی سایه سنده پك او زون سیاحتلر اجرا
ایدن و کندیلری ایچون او زون زمانلر مظفر بر دشمن او لان
روزکارلر قارشی سنده کال سهولتله ایلرین قابل سوق بالونار سهالری
دولدورمغه باشладی . فقط تام معنای سیله قابل سوق بر بالون قوت
ئەپلین طرفندن انشا او لو بندی .

بالونلرک بوصورتله تکملی قارشی سنده طیاره لر داها هیچ بر اثر
حیات کوتاه مه مشدی . فقط ۱۸۸۹ سنه سنده آنان مهندسلىرنىن
او توپلی پاشمال افاده مینىك سابق مسٹھسی او زرینه پك مکمل
و موضخ بر اثر نشر ایدیشورکه بو زمانه قدر او لان نشرياتك
سرافرازى يدر . بو ذات انسان طاشىمغه مساعد بیو كجه بر آلت انشا
ایتدی و بو آلته بالذات بینه رک تجربه لر يابدی .

آلتاڭ باشى روزکاره متوجه اولدىيىي ممکن او له بىلدىكى قدر
سر عنانه قوشەرق كندى سر عنانى روزکار كىنە علاوه ايدەرك آلى
قالىزىرە بىلە جىڭ بر قوه استنادىيى الده ایدیشورىدى . اساساً بر طاغىك
ذرىمە سىنەن حركەت ايدلىكى ایچون طانلى بىمەلە اينه بىلە جىڭ صورتىدە
فوق زمىنە كافى برازقا عددە بولۇڭش او لو بىرى .

بويە جە « هوائى قايىھلر » اسى وي ريلن بىچۈق تجربه لر يابدی .
بو هوائى قايىھلر سایه سنده طاشىيچى سطحلرک (قاد) و بونوچ آتلرک
موازىھىسى حقىنە دقىق بىچۈق معلوماتى ظاهرە چىقاردى . لىلى يانتال
ايكى بىك قدر سوزولە اوچوشى يائىش و بشىوز مترە مسافە قطعە
موافق اولىشدر . اىكن بىچۈرەدە آلت يوقارىدە ترسنە دونەرک يېرە
چارپىش وليل يانتال شرفلى بىصورتىدە اولىشدر . بوسقوط آغستوس
1896 سنه سنه مصادفدر .

لیلی یانتالک وفاتی اوکا امثال ایده رکچالیشاندر ک جسارتی قیره مدنی .
(پیشه) استنده بر انگلیز هوائی قایمه لره باشладی . فقط مسائله بی
ایرلندکه موفق اولامدن سعینک باشلانغختنده اولدی . بوکا رغمای بر
جدیدده مهندسن (شاتوت) طرفدن دوام اولندی و ایلرله مش سننه
رغماً انشا ایتدیکی آتلره بنکدن چکینمده . او چورتمه لر حفته
موسیو هارغر او طرفدن تعقیب اولنان قاعده به امثالاً ، بوکونکی
طیاره لره موده اولش اولان برآلت ایجاد ایتدی و هارغر او و امثالاً
انحرافاتدن اجتناب ایملک ایچون شاقولی سطح لرده استعمال ایلدی
و کندی تعبیر نجه (قوشلرک صنعتی) او کره نمک ایچون برچون قایمه لر
بیادی . رایتلر کی ایکی قاردهش طبله یتشرددی . بونلر آز زمانده

معلمینی چکدیلر ، چونکه کنجلک اک غلیانلی بر چاغنده ایدیلر
بو کی تهلکلی تجربه لر ایچون آلتشن یاشنده کی بر اختاردن دها فضله
طالع صاحبی ایدیلر . ایشته تکرر ایدن بو هوائی قایمه لر سایه سنده
آلت تکمل ایتش و همایت او زرلرینه پروانه لری تحریک ایدن بر
موتورده یرسلشیرلر رک ابتدائی بر طیاره وجوده کلشیدی و رایت برادرلر

۱۸ بیکیر قوتنه اعمال ایتدکلری بر موتو روی اعمال کرده لری اولان
طیاره به یرسلشیره رک ۷ کاتون ثانی ۱۹۰۳ ده موتو رقوتیله او چق شرفی
قازانیو لر . بوتون مفهومیه طیاره جیلک اک باشلا دینی تاریخ بو تاریخ دره .
ایلک تجربه طیاری ۱۳ ثانیه دوام ایتش در . عینی کونده یا پیلان متعدد
طیرانلردن اک او زونی ۵۲ ثانیه دوام ایتش و (۲۶۰) متره قطع
اولونمشدر . بو قارده شلر ایکی سنه چالیشدقدن صوکره ۴ تشرین اول
۱۹۰۵ ده ۴۰ کیلو متره قطع ایتشلردر . آمریقالیلر بوصورته طیاره

جیلکنده خیلی ترقی ایتاش و موفق اولمش اولدقلوی حالده اوروپالیز
بالنسبه چوق کیریده ایدیلر :

لیلی یانتالک وفاتی متعاقب فرانسه‌ده (آدر) نامنده بری قوتلی
برما کنه‌یه مالک و سائط طیران ایله اوچغه تثبت ایتاش و ۱۴ تشرین اول
۱۸۹۷ ده بر قومیسیون مخصوص حضورنده تجربه یا پمشدی . بو تحریه‌ده
۳۰۰ متره قدو او چدقدن صوکره طیاره سیله دوشدی طیاره پارچه لاندی
بو طیاره بالا خره تعییر ایدلش والیوم صنایع مو زه‌سنده محافظه ایدلکدم
بولو نشدر . بو آدام کندی تولید ایتدیکی و سائط محركه ایله یردن
قالقان ایلک آدام اولمق شرفتی قاز ائمشدرا . بوندن صوکره اوروپاده نسبة
او نو تویلش کی بولنان طیاره جیلک آمریکالیلرک موقفیتلری او زوینه
یکیدن او یامدی و چالیشمگه باشلاندی . ۱۹۰۷ ده شارل ووازن
۱۶ مادته ۱۰ متره و ۳۰ مارتده آلتاش متره اوچغه موفق اولمشدی
اوروبا و بالخاصه فرانسه اک کوچوك تریقات ایچون بیوک بیوکا کرامیه‌لر
ویریور ، قارمانلر ، بهریولر ، ووازه‌نلر هر کون سرعت و ارتفاعه
یکدیکرینک ره قورلرینی قیرارق طیاره نری تکمله دوغرو کوتوریورلر دی
طیاره لرده ایلک دفعه غوشیمان تریباتی وجوده کتیره‌ن بهریودر .
۱۹۰۸ سنه‌سنه قدر فرانسری تریقات هوائیه‌سی امریقانی قرده شله
نظر آپک سونو کدی . بو سنه ایچنده بونلر فرانسه‌یه کلیور ، مکمل
اوچوشلریله فرانسری لرک استظار حیرتی جلب ایدیسیورلر و طیاره جیلک
تریقی ایچون بر وسیله تشویق اولیورلر . نهایت بهریوماش دکزیخ
چهرک (۱۹۰۸) ترقی یولنده بیوک بر آدم آتمش اولیور و آئهرو
قلوبلر بیننده ویریلن مکافاتلر طیاره خیلری پک چوق چالیشمگه تشویق
ایدیسیور دی . ۱۹۰۸ سنه‌سی نهاینده طیاره ایله هوا ده ۴ ساعت

۱۷ دقیقه و ۵۳ ثانیه قالمشدر . ۱۹۱۳ سنه سنه برندزون دومولینه پا تختل آرده سنه سیا حتلری پیور و غاروسی (۱۲۵۰) کیلومتره طوتان بحر سفیدی بش ساعت یکرمی اوچ دقیقه ده قطع ایدیور که بو حاده عصر ک جدا حائز اهمیت ترقیاتی میانه کیریور ۰ ۰ ۰

حرب عمومی باشلا دیغی زمانه طیاره لر آنچق اون برنجی سان حیانلری ادراك ایدیور لری . فقط حقیقته باقه حق اولور سه ک بونی بر آز داهه کوچولتیق ایجاد ایدیور . چونکه ۱۹۰۸ سنه سندم عنیت وعودت (۵۰۰) زرمت هملک ایلک سیاحت یعنی مشهور (قاتلانمش کیلو متراه) یی قطع ایتمک مساله سی اوروپاده پک مهم بروقه کی تلقی ایدلشدی . بناءً علیه اوروبا طیاره جیل کنده حرب عمومی یه کیرلدنیکی زمان آلتی سنه لک بر فعالیت واردی . بوقیصه مدت ظرفنده بیله سرعت ساعته یوز کیلو متراه یه بالغ اولمش و بر اوچوشده یوز لرجه کیلومتری ه قطع ایتمک مکنات صره سنه کی مشدی . فرانسه اسلکتسنر ، آمانیاده اسلکلتی قابل سوق بالونلر طیاره لر له رقابت ایده رک سرعت و قابلیت حرکتلری تزییده چالشیور لر ، طیاره لر له بالونلر آراسندگی از لی رقابت بوتون شد تیله حکم سوریور دی .

حربک بدایتنده طیاره لرک و سائط کشیه اوله رق استعمال ایدلسی دوشولان و بوندن حسن صورتله استفاده ایدلشدر . فقط کون چد کچه اردولر مختلف بر چوق اخیاجات قارشون سنه قالدقلزندن طیاره لر دن ده اوکا کوره پک متنوع وظائف طلب ایدلش در . مثلا بدایتنده بالکن و سائط کشیه اولارق استخدام ایدلین طیاره لر عنیت ویا عودتنده کنندی قطعاتنک دشمن طیاره لری طرفدن ترصد و کشف ایدل دیکنی کوریور دی و قطعاتنک حرکاتی صاقلمق ایچون بونلری اور ادن

اوزاقلاشدرمق ويا امحا ايمك لازم كليوردي بناءً عليه ايلك زمانلرده
يکديكريخ يوصوق صالحامق ويا سلاملاممقه اكتفا ايدن طياره لر،
طبانجه تهنگ و داهاصو کره لرى ما کنه لى تفكله دشمن اوزرینه آتيلمعه
محبور قالديلر و بو مجبوريت دولايسيله درکه آوجى طياره لرى اعمال
و انشا ايدلدى .

تعقب ويا رجعتلرده دشمن قطعاتى ، منزل نقطه لرى ، تقايقه قولرى
اوزرىنه بوبىا انداختى ايجاب ايتدى . باحتاج كىچه و كوندوز
بومباردمان طياره لرىني دوغوردى . بالنتيجه هراحتاج ظهورنده
طياره لردن استفاده جهت دوشونلدى . و طوبىجي ترصداتى ، هجوم
ارابالرىنه و پيادىيە رفاقت ايمك وظائفى ويرلدى . طياره لر بونلى
مكملاً اىفا ايتديرلر .

سرعتلر ساعته يوز كيلو متراهن ايکي يوز اللى كيلو متراهه
حرب ارتقاعاتى التى بيك متراهه چيقدى و طياره وظيفه يى نقصانسى
پاپايسىلەجڭ قودقۇنج بىسلاخ حانى آلدى .
بالونلرە كلنجه حرب عمومى بونلرڭ قىمتى اىيجە دوشوردى .

جىيم جەلرى ، نسبة آز سرعتلرى ايله قابل سوق بالونلار ھم زميده كى
ظوبىجي يە وھم ده طياره لرە احساسى قولاي بىهدف اولىوردى .
ثابت بالونلردن ايسە ترصده ارتىاط خصوصىدە پك چوق استفاده
ايدلش و حربك بدايتىدە عددى آزاولان بو ثابت بالونلر حربك
نمایىتىدە پك چوق تكىز اىتش بولۇنیورى

حرکات حربىيەنک قاره و دكزىلرده اجراسى و سائط هوانىك دە
قاره و دكزىلرده استخدامى موجب اولدىغىندن قاره و دكز طياره لرى
اسمى آلتىدا يىكى صنفعه آيرلىق لازم كلدى .

بو کون طیاره جیلک تمامیله تکمل ایش او لماقله برابر یکرمی
سنہ اولکنه نظرآ پک عظیم ترقیا به مظہر اولش ، بالونلرک (۱۴۰)
سنده واصل اولدینی مرتبا ی کچمشدرو . سرعتلری ، قابلیت حرکتی ،
عرضی و تدافی مکمل بر سلاح اولسی طیاره لری باشلی باشند
بر صفت حلنہ کتیر مشن واردولرک تعییه و سوق الجیش اساساتندہ
چوq اهلاباتک ظھورینه سبب اولمشاردر .

هو اجیلق

ملاحت هواییه نک کسب حقیقت ایمه سی یکدیکرندن تمامیله آیری
ایکی مسئله نک حلنہ متوفدر ، بوناردن برسی موازنہ دیکری
استقامت ویا قابلیت سوچیدر .

فن میخانیکی موازتی شویله تعریف ایدر : «موازنت ، بر نقطه
جسمیه او زرینه تأثیر ایدن قوای متعددہ یکدیکرینک تأثیراتی محظی
ایدز رک نقطه مذکوره نک سکونتده بولنسنہ تعبیر اولنور .» او حالده
طیاره جیلکده موازنت ، آلت طیرانی هوا داخلنده معین بر اتفاعده
حال سکونتده بولندر مدقیکدر . ملاحت هواییه متصور اولونجه
حل ایدله جک مستله بورنجیسیدر . زیرا بohl ایدلدکدن صوکره
اوچق ممکن دکلدر .

ایکنچیسی معین اتفاعده حال موازنہ ده بولنان آلت طیرانک

کیمنک ایسته نیلن نقطه نک شاقولی او زرینه کلک او زره افقاً تبدیل موقع ایتمسیدر.

طیران آلتارینک هوا داخلنده معین بر ارتفاعده حال سکونتده
دوره بیلمه‌سی یا قوتلرک موازن‌هه‌سیله ویا حرکتله تأمین ایدیله‌سیلور.
برنجی حالده ارشیمید قاعده‌سی تطبیق ایدیلیر یعنی تبدیل موقع
ایتدردیکی هوانک تقیلیه توزان ایده‌بیله جک صورتده آلت طیران
جمنک بویوک برقسی هودن دها خفیف برغاز ایله دولدورولور.
بونوع طیران آلتارینک «بالون» و هواجیلگ بونک ایچون مخصوص
قسمه بالونخیلقدیرلر لسان عوامده بوقسمه «هوادن خفیف»
دنیلمکدد در.

حرکت قوتیله تأسیس موافه‌ایدن طیران آتلرینه «هوادن آغیر» اسمی ویرلکده‌در هواجیلگه بونک اچون مخصوص قسمه «طیاره جیلک» اسمی ویریلور . حرکت قوتیله تأسیس موافه‌ایدن طیران آتلری هوا داخلنده آنچق میخانیکی بر سعیک مداخله دائمی و برقوت صرفیله دوره بیلیرلر . ما کنه چالیشماسی توقف ایدر ایمز موافه‌بوزولور و نقلتی طیاره‌ی زمینه دوغر و سوروکلر .

بالونه تأسیس موازنه ایچون بر قوت صرف ایمزلر. حتی شاقولاً
یو کسلد کلری زمانده بیله بر قوت صرف ایمه یورلر کی کورونورلر.
بویله یو کسلمک ایچون اکثریا پک خفیف مقدارده صفر آتمقدن
باشقة بر ایش یا پعیق لازم کلز. بو بسیط مانوره سایه نسنده ایکی بیک
کیلوغرام چلتنه بر بالون سطح زمیندن بیکارچه متنه ارتفاعه چیقه
بیلیر. بو صعود ما کنه فنی قواعد اساسیه سنه مغایر کی کورونیور.
.

نژیرا فن ما کنه قواعدينه نظراً بـ مقدار معين، معين بـ ارتفاعه قالـ ديره
بيـ لـمـك ايـچـون اوـ مـقـدـارـك ثـقـلـتـيـلهـ، سـكـزـ ثـقـلـتـكـ يـوـ كـسـلـدـيـكـ متـهـ
عـدـدـيـ حـاـصـلـ ضـرـبـنـدـنـ مـتـحـصـلـ كـيلـوـغـرـامـتـهـ جـنـسـنـدـنـ بـرسـعـيكـ صـرـفـ
اـيـلـسـيـ اـيـجـابـ اـيـدـرـ . كـيلـوـغـرـامـ ثـقـلـتـهـ اوـلـانـ بالـونـ اوـجـ بـيـكـ
متـهـ اـرـفـاعـهـ يـوـ كـسـلـدـيـكـ زـمـانـ اوـجـ مـيـلـيـونـ كـيلـوـغـرـامـتـهـلـكـ بـرسـيـ
صـرـفـ اـيـتـسـ دـيـعـكـدـرـ. مـعـ مـافـيـهـ بالـونـ ظـاهـرـآـ بـ قـوـتـ صـرـفـ اـيـتـيـكـنـيـ
کـوـسـتـمـيـهـرـكـ بـونـتـيـجـهـ يـهـ وـاـصـلـ اوـلـشـدـرـ. فـقـطـ حـقـيقـتـهـ بالـونـ شـيـشـيـرـ يـلـيـكـنـ
بـوقـوتـ اـدـخـارـ اـيـدـلـشـدـىـ .

طـيـارـهـ جـيـلـكـ اـيـشـلـرـنـدـهـ بـوـكـاـ بـكـزـرـ هـيـجـ بـرـشـيـ جـرـيانـ اـيـمـزـ .
اوـنـلـرـيـ معـينـ بـارـفـاعـهـ قـالـدـيرـمـقـ اـيـچـونـ موـتـورـكـ بـرـتـرـفـعـهـ لـزـومـلـيـ اوـلـانـ
مـيـخـانـيـكـ سـعـيـ وـجـودـهـ كـتـيرـمـسـيـ لـازـمـدـرـ. يـعـنـيـ آـلتـ طـيـرانـكـ ثـقـلـتـيـلهـ
عـزـيـعـتـ وـهـوـاـصـلـتـ نـقـطـهـلـرـيـ آـوـهـسـنـدـهـكـ فـرـقـ حـاـصـلـ ضـرـبـهـ مـسـاـوـيـ
بـرـسـعـيـ وـجـودـهـ كـتـيرـمـلـيـدـرـ. بـوـكـاـ نـظـرـآـ هـوـادـنـ آـغـيـرـ طـيـرانـ آـلـلـرـيـ
آـوـلـاـ، شـمـنـدـوـفـرـ، بـيـسـيـقـلـاتـ... اـلـخـ كـبـيـ روـيـ زـمـينـهـكـ باـلـجـمـلـهـ وـسـائـطـ
وـسـائـطـ مـتـحـرـكـهـ يـهـ تـشـيـيـهـ اوـلـوـنـهـ يـلـيـرـ . فـقـطـ فـضـلـهـ اوـلـهـرـقـ هـوـادـنـ
آـغـرـ طـيـرانـ آـلـلـرـيـ معـينـ بـارـفـاعـهـ دورـهـ بـيـلـمـكـ اـيـسـتـهـدـكـلـرـيـ
زـمـانـدـهـدـهـ دـائـئـيـ بـرـسـيـ صـرـفـ اـيـتـكـسـزـيـنـ دـورـاـمـازـلـوـ. مـاـ کـنـهـ نـقـطـهـ
نـطـرـنـدـنـ بـوقـوتـ تـماـيـلـهـ بـوـشـهـ صـرـفـ اـيـدـلـشـدـرـ . چـونـكـ فـائـدـهـلـيـ بـرـ
حـاـصـلـاـهـ تـقـابـلـ اـيـمـزـ .

بـوـنـكـ اـيـچـونـ موـاـزـنـتـ مـسـئـلـهـيـ نـقـطـهـ نـظـرـنـدـنـ بالـونـلـهـ طـيـارـهـلـ
تـماـيـلـهـ باـشـقـهـ شـرـائـطـ آـتـيـنـدـهـ بـوـلـيـوـرـلـ. بـرـنـجـيلـرـيـ هـيـجـ بـرـقـوتـ صـرـفـ
اـيـتـكـسـزـيـنـ هـوـاـ دـاـخـلـنـدـهـ دورـهـ بـيـلـيـوـرـهـ. حـتـيـ قـوـتـ صـرـفـ اـيـهـ يـورـمـشـ
كـيـ كـوـرـوـنـهـرـكـ يـوـكـهـلـيـوـرـ . دـيـكـلـرـيـ يـعـنـيـ طـيـارـهـلـرـسـاـئـرـ وـسـائـطـ

تقلیه کی ارتفاعی تریزید ایچون قوت صرف ایتدکدن باشقة معین
بر ارتفاعده دوره بیلملک ایچوندہ علی الدوام قوت صرف ایدرلر .
دنیاده معین بر محلده دوره بیلملک ایچون قوت صرف ایدن یکانه آلت
طیاره لردر . بالونلر ، برقی ، بحری و سائط سائزه تقلیه نک هیچ بری
بر محلده دورمق ایچون قوت صرف ایتمزلر .
فقط طیاره لرک بو مخدوره رغماً پک چوق ایسلکلری وارد .
بوئی ده آتیده کی استقامت بختنده کورد جکز .

قابلیت سوقیه ویا استقامت

بومسئله بالونلر و طیاره لر ایچون تمامیله عینیدر . قابل سوق
اوله بیلملک بالجمله سفائن هوائیه نک اسکنده اولان روزگار سرعتندن
داها فضله برسرعی حائز اولى لازمدر .

تبديل موقع انسانده هوانک کوستردیک مقاومته رغماً سفائن
هوائیه بـ سرعت ویره بیاملاک ایچون شبهه سز که میخانیکی بر قوت
صرف ایتمک ایحاب ایدر . بـ قوتک مقداری سفینه هوائیه نک سرعتنه
تعلق ایتدیکی کی شکله وجسامته ده تعلق ایدر . مثلاً مطلوب برسرعی
الدہ ایده بیلملک ایچون صرف ایدیله جک قوت ، سفینه هوائیه نک
جسامتی بـ بودکجه فضله لاشیر . حال بـ که سفینه هوائیه کوچولدکجه
عنی سرعتی حائز اولق ایچون صرف ایدیله جک اولان بـ قوت آزالر .
بو کوچوك مثل بـ زه عنی سرعتی حائز اوله بیلملک ایچون عرضانی
اقسامی پک آز اولان اینجه طیاره لر نظرآ بالونلرک جسمی جنم لریله .
پک فضله بر مقاومته معروض قالدینغی کوسترد .

ایشته بوفاُنده پک بیوی کدر. بر بالونک یالکتر قابلیت سوچیه سنی تأمین ایچون صرف ایدیله جک اولان قوت بر طیاره نک هم موازنہ هم ده قابلیت سوچیه سنی تأمین ایده جک قوتندن قات قات تضله در.

بالو نخیلقدہ موازنہ، بالوی افقاً توجیه ایله علاقه دار اولنیه رق تأسیس ایلر. حل بو که طیاره جیلکده بونک عکسی او له رق هر ایکی مسأله عنین زمانده حل ایدلشدیر. یعنی طیاره قنادری نک هوای محیطی یه استناد ایده سیلمه سنی ایچون صرف ایدلین قوت سایه سندہ هم موازنہ هم ده قابلیت سوچیه مسأله لری عین زمانده تحصل ایلشدیر.

سفان هوائیه نک هوای نسیمی ایله مناسباتی

هوای نسیمی او لمامش اول سه یدی او چوش طبیعتیه موضوع بحث او لاما زدی. او چوش نقطه نظر ندین اک فیمتلی فائدہ لر ویرن و بعض خصوصیات اک مضر تأثیراتی دوقونان هوایی قیصه جه تدقیق ایدرسه ک مختلف تلقیله نظر آهوانک مختلف وظیفه لر پایدیغی کورورز. هوا هر زمان سفان هوائیه نک او کنه دیکلمش بر مانع کیدر طیاره لر ایلره مک ایسته دکجه او نک مانعی قارشو سندہ قالیر و سرعت لر فضلله لندجیه بومانعت کیت دکجه جو غالیر.

فقط بو کامقابل بر طاقم خاصه لری ده وارددر. مثلاً پروانه لر آنچق هوایه استناد ایدرک طیاره نک موازنہ سنی یعنی او چهاسنه سبب اولیور. ایشته بو کی فوائدی ده چوقدر. بونکچون هوامک کوستر دیکی بو فوائد دن اعظیمی استفاده ایتمک ایچون مخاذیری ممکن اول دیغی قدر آزالمه چالیشم ق لازم در.

سفائن هوايئه نك موازنه عموميه سى

مقاومت هوانك توليد ايتدیکی تأثیراته ثقایتی ده علاوه ايده جك او لور سه ق برسفینه هوايئه نك يکديگريته ضد وايکيشرا يکيشتر اجرای تأثیر ايدن درت قوتک تحت تأثیرنده بولندیغى كورورز .

جهت شاقوليده سفينة هوايئه ثقلی ايله استاد قوتلری قارشو لاشیور بواستاد قوتلری (هودان آغیر) قسمدن اولان سفائنده استاد کاه تلقی ايديلن هوانك مقاومتی ، (هودان خقيق) قسمدن اولان سفائنده بالون ظرفی ايچنه قاتلس غازاتك خفيفلکی دولا يسیله تحصل ايلر .

جهت افقیده نقطه استاد اولان هوانك توليد ايتدیکی چکمه تأثیر ياه ايبله مقاومتی قارشو لاشیور . افقی قوتلر نقطه نظر ندن هرجنس سفائن عین شرائط آلتندەدر .

سفائن هوايئه نك صورت طيراني

بالونلر زميندن يو كسلمك ايچون خارجي قوه احتاج كوسنر مزلر . ظرفك ايچنده کي هودان خفيف غاز اوئلری يوقاري قالدير . فقط افقی مسافه قطع ايتك ايستر سه مو توريي چاليشديره رق پروانه سني ايشه دير پروانه خلزو نوارى او لدیندن هواييه استاد ايده رك بالوني ايلىرى دوغري كوتورز .

طياره لر ايسيه هم افقاً وهم ده شاقولاً قطع مسافه ايچون مو تورك سعینه احتاج دويارل .

مو تور چاليشمغه باشلا يچه بروانه دوز رو طياره يي و طياره يي زمينده ايلىرى

دوغری یورو تکه باشلار . یاوش یاوش سرعت تزايد ایده سرعت
فضله لشدجه مائل قذادر آلتنه کيرن هوانك مقاومتی ده بوسرعتك
مرعیله مناسب اولارق تزايد ایده . و آzman صوکره هوا مقاومتی
طیاره ثقلته مساوی اولور حق داها فضله لاشیر . طیاره ده زمیندن
یوکسه لیر .

کرك بالون و کرك طیاره لرک شاقولي وافقی حرکتلري ایچون
متعدد دومنلري موجوددر . هر ايسته نيلن وضعیت ویریله بیلیر .

نامام هواجیلک آلتلری

قابل سوق بالونلر تام بالونجیلک آلتلری تشکیل ایتدکلاری کېی
طیاره لر، تەلیقویتەرلر و اوزى توپتەرلرده تام طیاره جیلک آلتلری
تشکیل ایدولر . یعنی بوقلر ھم موازنه و ھم ده قابیلت سوقیه بىي حائزدرلر .
ایستر آغىر ایستر خیف اولسون بوکې تام آلتلرە عمومیتە سفینە
ھوائیه دینور .

فقط يالکز قابل سوق اولانلر بوتون هواجیلکي احتوا ایمزر .
هواجیلک نامام آلتلری دەيىنى يالکز موازنه بىي حائز اولانلرى دەواردار .
مثال بالونجیلقدە سربىست بالون ، و ئايت بالونلر نامام آلتلاردىن
معدوددر .

بوبله بالقوه تأسیس موازنه ایدن آلتلر، موئورک عدم موجودىتىله
تەلکەيە معروض دکالدر . يالکز قابیلت سوقیه دن محرومدرلر . فقط
طیاره جیلکدە ، بو ، بوسبوتون باشقەدر . طیاره جیلک آلتلرنسىك
ھوادە دورا بىلەسى آنجق موئور قوسيله مەكىندرلار . كر بوقوت برمۇتوردەن

استحصل ايديلورس هتج اولمازه بر آن اچون چاره ساز او له بيه جاث
بر منبع قوت لازم در . بويله اولمديني تقديرده آلت بر طاش پارچه سري
کي يره دوشتر .

ومنبع قوت بعضآ هقاتله ، بعضآ روزكارله تامين ايديلير . هقتلر
سپرسقو طار ، روزكارله او چورتمه لره تامين موازنه اييرلر . سپرسقو طار
عني ارتقاعدۀ قالامازلر . فقط بر کولچه کي دوشۀ جك يرده مساعد
شرائط آتنده ، معتدل بر سرعتله نزوله مقصدۀ اولوزلر و هواده
فضلۀ مقدارده قالابيليرلر . قابل سوق سقو طار حقيقی مو تور سز طياره لر
ديمکدر .

سفا ن هوا ئيه نك فا ئده لرى و حرکات عسکريه ايله علاقه لرى

دولتلر آرد سندۀ کي وضعیت سیاسیه کر کینله شمکه ، افقده محاربه
بلوطنرى کورونمکه باشلا ديي زمان حکومتلرک ياباجقلرى ايلك
تدبیر حدودلى خارجه قارشى قیامق و احضارات عسکريه لرى
افقده دشمنه معلومات صيزي دير مامق او لا جقدر .

كرچه طفین سفر پلانلي ينه توقيفاً سفر لکنى و تجمع سوق
الحيشى يابار كن جاسوس ، ملتحى ، اجنبى و يرلى غزه لره سائر
منابع دشمنك استحضارانى حقدنده معلوماندار او لا بيلير سده آلنجه حق
معلومات قسمًا ياكاش و ناتمام در .

مدافعه بيلكته علاوه دار مقامات دشمنك مقصدني آ كلايه بيلمك
اچون صبر سزلىق كوسه تره جك ، بر طرفدن حدوده دوغىرى اييرى
سورولىش قطعات و قوتلى هوا جزو تاملريه کندى مقصدني دشمند .

کیزل کن دیکر طرفدن پاک یوکسک ارتقا عاتدن سوق ایده جکی
سریع الحر که کشف طیاره لریله دشمن تجمع نک خوط ط اساسیه سی
آ کلامه چالیشه جقدر .

کرچه هر حکومتک هو احدود لری کندی بری و بحری حدود لری
ایله تحديد ایدلش و هر کسک کندی هو اسنده حاکمی اساس
اولارق قبول ایدلش ایسه ده سفر بر لکاری و حدود لره دوغری
تجمع لری اعظمی بر سرعتله اکاله چالیشان قوتلر یکدیکرندن
سیکرلنے جکلر، دشمن حقنده معلومات قطعیه الایلمک آرزوسندن
کندیلری منه ایده میه جکلری حرب ایسته مینه ایسته مینه بو خصوصده
قوای هوائیه استخدا منه مجبور قلا جقدر . و بالتجه خیر سزا مامه
بر طاقم کشفلدن صوکره هر ایکی طرفده حدود جوار نده کی حرکات
تثیت ایده بیله جکدر .

بوحالده حربی ایستهین طرف تجمع سوق جیشی ختامه ایرمه مش
ماولسیله مقابل طرف مراکب هوائیه سنک حدودک بری طرفند
او چدقاری نی کورونجه مساحاً منع ایده جک و آوجی فیلولریله دشمن
فیلو ومنفرد طیاره لری طرد و احایه چالیشه حق و کندیلکندن
حرب اعلان ایم اولا جقدر . اردوسی حاضر اولیان و حربی
دخ ایسته مین فقط قارشو سند کنک حرب ایده جکنی خیر سزا مامه
کشفلدن آ کلایان طرف آرتق دوره میه حق مقابل طرف تجمع
و حرکاتی سکته یه او غرائمی اچجون کیجه لی کوندو زلی قطعات
هوائیه ایله فعالینه کچه جکدر .

بناءً عليه بوندن صوکره ظهور ایده جک جربارده مادی و معنوی
دشمن قطعات هوائیه سنه فائق قطعات هوائیه سی اولان طرف سربستی

حرکته تمامیله مالک اولاجق و دشمنی مقصدینه کوره ایسته دیکی کبی
خیرپالایه بیله جکدر .

سفائن هوائیه نک استقبال سفر لرنده اوینایه جنی مهم و ظائفی
آ کلامق و الیوم مالک اولدقلى درجه اهمیت لایقیله قدر
ایده بیلمک ایچون هر برینک آبری آبری صورت انکشافی و اردی
ایله علاقه لری ب تدقیق اینک ایجاد ایدر .

غرب دولتلری طیاره تشکیلات و ترقیاتی همن همن یکدیگر لیه
عنی زمانده تحقق ایتدیلدیکنندن برسی صنعتده معلومات پیدا
ایتدیلسه هبسنک طیاره ترقیاتی تعقیب ایدلش اوله جغدن بز بوراده
فرانسز تشکیلات و ترقیاتی تدقیق ایده جکز .

طیاره لر

فرانسه ، محاربه نک باشلانغجنه مختلف موده لده ۱۳۴ طیاره
موجوددی . بو طیاره لر (۶) طیاره لک ۴۳ طیاره بلو کنه تقسیم
اولو نمشدی . او زمان مستعمل اک ای طیاره لر بله لر ، فارماز لر
اولوب بونلرک ۷۰ : ۷۵ کیلو متره کی نسبة آز بر سرعتلری
واردی و اعظمی ۲۰۰۰ متره ارتفاعه چیقا بیلور لردی .

آمانلرک فرانسه ایدری یورویسلری انسانسده طیاره لر عمومیته
دشمن یورویش قوللرینک هدفلرینی تعین ، اونلرک حرکاتی
حقنده معلومات تدارک ایتمک بر کله ایله دشمنک وضعیت
سوق الجیشیه سی حقنده قومانده هیئتنه لازم کلن معلومات و کشیفات
خصوصنده قول الاندیر . طیاره لر ، بعض اودولرده بالخاصه مارن
میدان محاربه سنده ، پک قیمتی ترصیفات اجرا ایتشلردر . ایشته

طیارہ جیلر طرفدن ویرین اساسی معلوماند که بعض اردو
قوماندان لرینه سربستجہ قرار ویرہ پیلمہ لرینی شرفی بر وظیفہ ایفا
ایتلریجی وجہ اولشدر ۔

۱۹۱۴ سنہ سی نہایتندہ اردو وجہہ لری کچلہ سی غیرقابل برقل
اور کوسی ایله چورلیکی یعنی جہہ لر ثابت قالویدہ محاربہ موضع حربہ
دو کولدیکی زمان طیارہ لرہ یکی بر طاقم وظیفہ ترتب ایتمکہ باشلاڈی
ہر یکی احتیاج فارشوں دہ قوماندا ہیئت لری طیارہ لردن یکی وظیفہ لر
ایسٹہ دیلر ۔ بو یکی وظیفہ لر طیارہ لرک صنوف مختلفہ ایله تشریک مسا۔
عیسیٰ طلب ایڈیسوردی ۔ طبیعی او زمانزدہ قطعات مختلفہ ایله
طیارہ لرک ارتباٹ بک ابتدائی اولیور، آنھق طیارہ لردن آئیلان
اشارت لرلہ آکلاشلیور دی ۔

۱۹۱۴ سنہ سی تشرین ثانیسندہ ایلک دفعہ اولق اوزرہ تلسز
تلغراف طیارہ جینک زمینہ دائمی و آنی ارتباٹنی تأسیس ایسیدی ۔
ایشته بوندن صوکرہ در کہ طیارہ لرک صنوف مختلفہ ایله تشریک مساعیسی
قولایلاشمیں و طیارہ زمینسندہ کی قطعاتک بر معاون غیر مفارق اولشدر ۔
طیارہ لردن بر طرفدن زمینہ ارتباٹ تأسیسی طاب اولنور کن
دیکر طرفدن دشمن طیارہ لرینک کشف و ترصدد لرینہ مانع اولق
وظیفہ سی طلب اولنوبور بناءً علیہ طیارہ جیلر هو والرد کورڈ کلری
دشمن طیارہ لرینہ تعرضہ باشلاڈیلر ۔ بذایتندہ ، تفک کبی قوللانشی
قولای اولیلان و کافی درجہ دہ برصحت کو سترہ مین و سائٹک استعمالندن
صوکرہ برویا متعدد ما کنہ لی تفک حتی کو چوک طوب سیلہ استعمال
اولونگہ باشلاڈی ۔

ایلک دفعہ اولق اوزرہ فرانسز طیارہ جیسی غاروس پروانہ سنک

قدوشون اصابت ایده جئن قسمنه چلیک قاپلاهه رق پروانه آره سندر
انداخت ایمک او ذره طیاره سنه برمما کنه لی تفتك یرلشیدر مشن ایدی .
خارو سک آمانلره اسارتی او زدینه آمانلر در حال بواسطه اصلاح
ایدرک کندی آوجی طیاره لرینه یرلشیدر مشاردی .

فرانسه ده (۱۹۱۵) سنه سنده بیوک ترقیات مشاهده اولندی :

موران صونیه و نیویورکی ۸۰ پیکر قوتنه دوار مو تورله
مجهز ساعته (۱۲۰) کیلو مبره یا پان آوجی طیاره لری اعمال و انشا
اولندی . بوطیاره لر ایکی کیشیلک ایدی .

ینه بوسنه ایچنده فارمان ، قودرون کی ساعته ۱۰۰ کیلو متره
سرعت افقیه و (۴۰۰۰) متره ارتفاعه چیقه بیلن کشف و تردید
طیاره لری استعمال اولونمغه باشладی .

بومباردمان ایچون قولانیلان « وورازدن » طیاره لری (۳۰۰)
کیلو غرام بومبا قالدیره بیلیور لودی .

دشمن طوپھیلرینک کیت کیده زمینه داها فضله کوموله سندن
ویا جبهه دن او زاقلاشمہ سندن دولایی کیده که روئی آز اولان
طوبجی متصدلرینک و ثابت بالون ترصدانک طیاره لر واسطه سیله
اکالی طلب اولندی .

تلسر تلغراف ویا اشارات ضایائیه ایله مجهز طیاره لر طوبجی
هدفلری قولایجه کشف و قطعیته تثیت اولونمغه باشладی . هواند
تنظيم انداخت دولایی سیله طوبجی آتشنک تأثیری ترايد ایمک و پک
او زون مسافه قدر انداخت ایمک ممکن اولمشدر .

میدان محاربه لرینک جریان ایتدیکی ساحله رده طیاره لر یاقین
کشفلرده استخدام اولندیلر و فظوغرافیلیق واسطه سیله داها امین

یروسانیط کشیدن معدود اولدیلر . فطوغراف افیلر کوسندریکی منافع
یوزندن هوادن فطوغراف اخذی فوق العاده توسع ایندی .
فطوغرافلر دشمنک بوتون وسائل مدافعتی طوبجی و احتیاط
مواضعی تفرعاتیله کشف اینکه مساعده ایدیور ، قوماندا هیئتنه
غايت قطعی معلومات ویریوردی . حین حاجته خریطه سی اولیان
اراضینک طیاره زدن شاقولا آلنیش فطوغرافلر واسطه سیله غایت
دوغر و خریطه لری رسم اینک ممکن اولمغه باشладی . سینه ما ما کنه لری
واسطه سیله کنیس بر جهنه آن واحدده هیئت عمومیه سی رسم
تثیت اینک ممکن اولدی .

محاربه لرک کیف آتشلری ، جهنی فعالیت ایلدده تعرض ویا
مدافعه ایدن قطعاته طوبجی و قوماندا هیئت آرد سندک ارتباطی
کوچاشدیرمش بعضاً برنجی خطده کی قطعات طرفندن قازانیلان بر
ظفرک کریده کی قوماندانلرک محاربه نک شدی دولایی سیله معلوماتدار
اولاماسی یوزندن یا عقیم ویا و موضعی قلمقده اولدیغی کورولشدرو .
یوندن ده بو کبی مشکل و مهلك زمانلرده واسطه ارتباط اوله رق
طیاره لرک استعمال او لوئی فکری ظهور اینشدرو . ایلک دفعه
۱۹۱۵ ده طیاره لر بو وظیفه ایله استخدام اولنديلر .

طیاره لرک خارق العاده او صافنک انکشافی ، سرعتلری ، ساحة
رؤیتلری و موانئی قولایقله اشمی ، سرعتله معلومات اعطاسی
محاربه نک بوتون مشکلاتنه علیه چالیور و قوماندا هیئت برنجی خطک
اشغال ایندیکی نقاطک هیئت عمومیه سندن خبردار اولاییوردی .

۱۹۱۶ سنه سنده تلسز تلفراف استعمالی فوق العاده بر صورتده
تعمم ایندی . بو زمان و هر دون ویا صوم بیوک محاربه لری دوره سنده

ایدی. طوپھینک کثافتی کیت کیده آرتديغندن تلسز تلغراف استعمالى
ترزید ايمك لازم كليوردى.

۱۹۱۵ سنه سى ايلولنده شاميانياده، كيلو متره باشنده، تلسز
تلغرافه مجهز بر تك طياره استعمال ايديلير كن ۱۹۱۷ سنه سنه
تكميل ايدين تلسز تلغراف مالزمه سى سايده سنه ايكي كيلو متره دن
كوجوك بر حدود اوزرنده اون ايكي طياره نك استعمال ايدلىسى مكن
بر حاله كشدره حل حاضرده طياره لر اوزرئنه تلسز تلغراف آخذه سى
وضعيله طياره ايله زمين آره سنه دها تام بر ارتباط تأسيس ايدلتس
اولور.

طوپجي منزللرى خارجندە تجمع ايمكىدە اولان دشمن قوتلىرى
خطوط حديده لرينى اعمالاتخانه لرينى، منزل، اركاب و اخراج فقط.
لرينى تخرىب ايمك اىچون طياره لر استعمال اولندي. كيجهو كوندوز
بومباردمان طياره لرى هوادن دشمن قطعات و مؤسائىه جهنملر
ياغىزىدبلر. بومباردمان طياره لرى دولايىسيله طوپجي تاثيرى جبهه
حربى يوزلر جه كيلو مترو كىيلرئينه قدر اوزادى.

حربى الى بىخرانى دوره سنه دشمن پياده لرينى سپرلر كىردىم
كىردىكى دشمنك اورادن طرد ويا تىتىتى مكن اولامدىنى تقدىرده
جبهه نك تىلكىدە دوشمى احتمال باش كوسترىدىكى زمان ينه ملجمە
طياره لرينى فدا كارانە و قهرمانە تعرضىر كە دشمنى قازاندىنى موقفيتى
بيوه مەمكە ويا تركە ايجار ايدى، عىنى زماندە بوطياره لر، تقويه يەكلن
دشمن احتياطلىرى اوزرئنه آتىلارق منسوب اولدىنى طرفه موقفيت
و مظفريتى ادامە ايتىردى.

ھجوم آرابالرى خط حربه داخل ادلغە و پياده لرە طريقى تعرضى

آچغه باشلا دیغی زمان ینه طیاره لرک دست معاونته احتیاج کو ستر دیلر .
هیجوم آرابالرینه تعزض ایندکلری ساحه نرده کی مواني مقابله طرف
مدافعه تشكیلاتی ، دشمن تاقلرینی و سائر لزومی معلوئی ویرن
و هیجوم آرابالرینک حرکاتی سوق و اداره ایلين طیاره لر اولدی .

احوال هوائیه نک تبدلاتی ، ظهور ایدن غرنه نلرک درجه امتدادی ،
طیاره لر واسطه سیله ترصدات هوائیه مرکز لر بجه تعین و تثیت
اولنرق حرکات عسکریه نک سربستجه اجر اسی ایچون قوماندا هیئتنه
فوائد عظمیه بخس ایدیوزدی .

بناءً عليه حرب عمومیک هر دوره سنده هر صنف ، يعني پیاده ،
سواری ، طیبجی و قطعات فنیه و هر مقام يعني آلای ، فرقه ، تول
اردو ، اردو قوه اندانقلری طیاره ایله صدق بر مناسبت تأسیسه و
شمدى یه قدر هیچ برسلاحت یا پامدیغی درجه ده طیاره لردن استفاده یه
موفق اولیشلر در .

تعرضه طوپچیمزک جهنمی آتشنک شدتی تزید ایندیرن ،
آوجی خط طریله برابر دشمن سپرلرینه ما کنه لی تفتکلری آرتیلان
طیاره لردر . تعقیده دشمن خط رجعتزی تثیت ایدن ، رجعی
انهزامه تحویل ایلين ، دشمنک معنویاتی محو ایلين ینه طیاره لردر .
مدافعه ده دشمن تعرضلری توقیفه ، قازاندقلری موقیتلرک موضوعی
قالمسن واسطه اولان و رجعتلری مزده دشمن نعرض موقعیتی او بالایان
شاشیر تان ینه طیاره لردر .

حرکت حرینده اولدیغی کی موضع و قلعه حرب لرندده الا که هم
وظیفه یی ینه طیاره لریو کله ندیلر . استقباله طیاره لرک وظیفه و مسئولیتی
بو کونکنندن دها پلک فضله آرتارق در .

H. O.
Searched

۱۳۴ طیاره ایله حرب عمومی به کیره ن فرانسز طیاره جیلکی
۱۸. ۱ سنه سنه یعنی مخابره های تنده ۷۳۰۰ طیاره های مالکدی بو
عددک (۳۹۰۰) ی جمهوده (۶۰۰) ی احتیاطده و (۲۸۰۰) ی
حکتبلرده ایدی. پیلوت عددی ده (۱۲,۰۰۰) ه قدر یوکسه شدی.
بو صوک قولانیلان طیاره لرک کرک سرعت و کرک قابلیت حریمه جه
حرب عمومی بدایتنده قولانیلان راه قیاس قبول اینمه جنک درجه ده مکمل
اولدینی و اهمیتلرینک کون کچد بخه فضله لاشمقده بولندینی سویلکه
نژوم سیله یوقدر . (وسطی سرعت ۱۸۰ : ۵۰۰ و سطی ارتفاع
(۶۰۰۰ : ۵۰۰۰)

طیاره لرک فعال بر صورتده مخابرات بريمه اشتراکی قطعاتک سوق
و اداره سی و اصول تعیه سی دیکشیدیرمش یکی یکی بر طاقم قواعدک
وضعه سبب اویشدر .

مخابرات بحریه دده طیاره لردن مؤثر صورتده استفاده ایدلشدره
حرب عمومی یکی باشلا دینی زمان بحری طیاره لری عمومیته ساحل بوئنده
اسکشا فاتنده قولاندیلر . او زمانیکی تشکیلات پک کوچوک اولدینی
کی ، طیاره لردن نه صورتله استفاده ایدیله جکی ده تمامیله ثبت
اولونیش دکلادی .

فقط ، حربک تما دیسی ، تحت البحر لرک ظهوری بحری طیاره
تشکیلاتی بیوتیش و اونلردن پک بیوک استفاده لر اویشدر .
طیاره لر واسطه سیله تحت البحر لرک دکز ایچنده بیله کشف
و تخری آلمان تحت البحر فعالیتنی پک چوق آزالشیدی . ایشه
المانلرک اعلان ایدکلاری تحت البحر ابلو قه سنک افلاسیدر که انکلتنه

و آمریقای غرب جبهه حربنے اساسی بر مسور تدہ یاردم ایت دیر مشن
و دول غربی مظفریت نہائیہ یہ دو غرو کوتور مشدی .
ماضیدہ اولدینی کی حال ده استقبال الدده بحری طیارہ لردن سفائن
حربیہ اعظمی معاونت کورہ جکلدر : سفائن حربیہ بک محاربہ ده
وضعیت و صورت حرکتاری ندقیق ایدرسہ ک بو خصوصی دها

اساسی بر فکر ایدینہ سلیمز :

- ۱ — آچیق دکز لردہ یالکز کندی قوت لریسہ اعتماد ایده رک
و باشقة بر قوت طرف دن معاونت کورمیہ رک محاربہ ایده جک فیلو لرم
- ۲ — ساحلی و مالزمه متھر کی ساحل استھکاماتیله بالا ربط
مدافعہ ایده جک فیلو لرم .

برنجی حال ده طیارہ لرہ کشف و ترصد ، تنظیم انداخت
آو جیلک ، بومباردن طور پیللہ مک کی وظیفہ لر دوشدیکی کی
ایکنچی حال ده یعنی ساحل طیارہ جیلکنده خدماتک تصاعف
ایت دیکنی کوریور ز .

کشف و تحری ، نقلیات ، طور پیل تحریسی ، ساحل بطریہ لرینک
تنظیم انداختی آوجیاقد دشمن سنائتہ بومباردمان کی بر چوق
خدماف طیارہ لرہ ترب ایتمکدد در .

۱۹۱۴ سنه سکن بحری طیارہ مالک اولان فرانسز بحری
تشکیلاتی مدارکنک اعلاننده الی اوچ اوچو ش استاسیونہ تقسیم
ایدلش ۱۲۶۴ طیارہ مالکدی .

مدارکنک صوکر ده طیارہ لر ، بومبا و طور پیللر ده تحقیق ایت دیر یان
ترقیات بو صفحہ کیتکہ فضلہ اهمیت ویردیر مکدد در .

(۱۹۲۲) سنه سندہ آمریقادہ سفائن جسمیہ بحریہ یہ قارشی .

بومباردمان طیاره‌لریله تعرض ایدیلرک جسم کیلرک قولایجه تخریب
و افا ایدلیکی کورولدی . بو تعرض هر نه قدر وسائط مدافعته دن
محروم کمیره قارشی اجراء ایدلشده بو حال کمیره قارشی بومبا
قعرضندما الده ایدیلن نتیجه‌ی هیچه ایندیره من . زیرا بومبا دورینتری
یوکسک ارتقا عاتدن همن حته قریب بر اصابته بومباری هدف
اوژرینه ویا جوارینه دوشوره بیلیکی کی سفائن هوائینک هر نه
صورتله اولورسه اولسون وسائط مدافعه ایله تجهیزی بومباردمان
طیاره‌لرینک تعرضلرینه مانع اولاماز .

بناءً علیه استقبالده حقی هوا به حاکم اولان طرفک سفائن بحریه‌ی سی
سله بومبا هجوملرینه معروض قالاچق ، احتمال که پک چوق ضرر
کوره جکدر . باخصوص بالذات بومبالر اوژرینه پاسلان ترقیات بو
خساراتی احتمال که تضعیف ایده جکدر .

چونکه الیوم ایجاد اولنان بو بومبالر سرت بر هدفه اصابت
ایتدیکی زمان پاتلادیفی حالته هدفه اصابت ایتیوبده دکزه دوشرسه
پاقلامیور و داهما زمینه ایکن اوژرنده تنظیم ایدیلن بر تریباه کوره
سایچ طورپیل اولارق دکز سطحنت بر قاچ متنه درینلکنده قایلوو .
دیمک که استقبالده بر طیاره فیلرسی تعرضه معروض قالاچق بردو تما
حتی آتلان طورپیللردن هیچ بری هدفه اصابت ایتمیچک اولسه
سله سایچ بر ماین تارلاسی ایچنده قالمش اولاچقدر . دیکر طرفدن
طیاره‌لردن دوغر و دن دوغرویه طورپیل آتلیمغه باشلانش و بو
یولدهده ایچه ترق ایدلشدر .

طیاره و بومبارده تحقق ایتدیریلن ترقیات دونمالرک هانکی
جنس کیلردن مرکب اولمسنه داُر بوتون دینای ترددده بر اقشیدر .

واليوم دول معظمه بيله بحرى پروغر املىنى اساسلى بر صورته
ثنت ايده مشردر .

مع ما فيه استقباله در دنوط کي جسم و انسانى پك بويوك بر
ثروته متوقف اولان كيلرک ، سرعتلى فضلها ، تسليحاتجه قوتلى
كيلرله قوتلى طياره فيلولرينه ترك موقع ايده جك احتمالى قوتلندير -
مكده در . طياره لرك تحت البحر لرهوضى آيرىجيه شابان تدقق ومهم ،
وقد در .

بناء عليه ما ياره لر نصل كه محاربات بريده ، صفت اصلی او لارق
اردولرك اقسامی آرمته كيرديسه عيني وجهله دونما اقسامنه كيرمش
وتأثيراتی كوندن كونه تزايده ايلکده بولنشدر .
او حالده استقبالده برآ و بحرا كرك مدافعه و كركسه تعرض
اچون واسع طياره قوتلى استخدامنه اجبرويت حاصلی او لاجئی
اشكاردر . بالخاصه بزم کي کنيش و هر طرفدن استيلايه معروض
بر ساحله مالك اولان و بوتون اسلحه حربيه سخن خارجden تدارکه
جيور حکومتلرک داهها اولدن چوق متقيظ و مدبداورانه لرى ايجاب
ايده جك و دها وقت صالحدن جسم طباره تشکيلاتی بسله مك
جيور يتده قالاجقاردر .

ثروت مليه من جسم سفائن حربيه انسانه مساعد او لمديغندن
پالکز مدافعه مملكت اچون ساحلاري محافظه ايده بيله جك طياره
و كيدن مرکب مخلط ير قوتک تشکيلی تحت وجود بوده در . بوصورته
بالنسبه آز پاره ايله ساحل مملكت مکمل بر صورته و در لو تجاوزه
قارشى قويافق صورته مدافعه و محافظه ايدلش اولور .

— ثابت بالونلر —

H. O.
Kaufphaneſi

حرب عمومی باشلا دیگی زمان مخابر دولت لرک ارد دولرنده ثابت
بالونلر موجودی . بونلر جمهه حربک کریستنده سماوه یو کسہ لمرک
طوبچینک تنظیم انداختی و مردمیاتک ترصدی ایچون پک نافع ترصدات
اجرا ایدیوردی . معما فیه مسافه نک او زاقلی ، ترصدک مائل
اجراسی مجبوری بی بالونلردن طیاره لر قدر صحنه ترصد امکانی
سلب ایدیوردی . فقط بونلر کده کندي بله کوره بر طاقم منافع لری
واردی .

۱ - ثابت بر نقطه دن او زون مدت ترصد ایدیله سیل دیکندن
و بر راصد ۸ ساعت قدر هواده قاله سیل دیکندن ترا صدات دائمی
اولیور و میدان حربه کی هر کی تبدل ترصدک نظرینه چار پیوردی .

۲ - بالونک دو غر و دن دو غر ویه بطیریه قوماندانلری ایله تلفون
واسطه سیله کوره شه بیلمسی انداخت خصوص صنده پک چوق تسهیلات
کو ستر مکده ایدی .

دول غربیه نک ثابت بالونلره ترصداتین واسع مقیاسده استفاده
ایتد کلری آشکاردر . هر فرقه بیه بر بالون بلو ننک ویرلسی ده کرک
طوبجی و کرک ایلری خطله کریلری آزه سنده کی ارتباط تأمینی
وسائر میدان مخابه بیه تعلق ایدن ترصداتک اجراسی ایچون
بونلردن بر چون خدمتمن بکنه ندیکنی ظاهره چیقاریر . فرقه لره
ویرلس اولان بر بالون بلو کندن با شقه بیوک قوماندان لغک امری

آلشده آیریجه احتیاط او لارق بالون بلوکلری بولنقده در .
 حربرلرک تصور ایدیله میه جک بر شدته جریانی کشف و ترصد
 منعملینی موقع ویا دائمی او لارق اسکات ایده سیله جکندن هیچ بر
 زمانده برسنه استناد ایدیله رک دیکرلرندن استغنا ایدیله منز . حربده
 طیاره لر بالونلر و ثابت بالونلر واسطه سیله هوادن اجرا ایدیله جک
 ترصدان یکدیگرینی اکمال و اتمام ایتدیکی کبی هوا ترصدانی ده
 زمیندن اجرا ایدیله جک ترصدانه اکمال و اتمام ایدیلر . بناءً علیه
 بوتون منابع کشفیه و استخباریه یکدیگرینک متممی در . هیلسندن
 حسن صورته استفاده ایدله سی لازم در .

هر هانکی بر سیله طیاره لرک هواهی چیقه مدققری زمانلر ثابت
 بالونلوله ویا اوچورتىه ترصدانیله اکتفا اپدیلک لازم كلىد .

قابل سوق بالونلر

نقل ایده سیله کلری حمواله نک فضلله لانی ، و سائلنط بزیه و بحریه
 سرعتنه نظر آ فضلله سرعتلری دولایی سیله بونلرک بیویوك خدمتلر
 کوره بیله جکی ظن او لونیوردی فقط حرب عمومی بو ظنی تقویه
 ایتكی شویله دورسون بالعکس قابل سوق بالونلر علیهنه بر طاقم
 فکرلر اویاندیردی . چونکه پك چابوق ترقیاتی و سریع صعود
 و نزوللاری و یوکسک سرعتلریله طیاره لر بو بالونلرک بی امان برو
 دشمنی او لدینی کبی جسم جته لریله هر زمان طوچینیک اصابتلى
 آتشنى او زدینه جذب ایدییورلردى .

قابل سوق بالونلر حرب عمومیده قوللائیلدی . آلمانلر متعدد
 هردو هوايىه ۳

ژه پلینلر واسطه سیله لوندرویه کیجه قعر ضلوری یا پدیلر . لکن بو
تعرضلر ک پک آچیقلی نتیجه لر ویردیکی کورولدی .
جیم جمهلری ، طیاره لره نسبتة دون سرعتلریله قابل سوق
بالونلر آتیده ده جبهه حربده مؤثر بر وظیفه کوره میه جکلر کی
کورونیور بلکه کری خدماتده قول لانیله جقلر در . مع ما فیه غایت بهالی یه
مال اولیسی و چابوچ تخریب ایدیله میلسی کی بر طاقم محذورلر
بو بالونلر آنچق بعض خصوصی وظیفه لردن باشقة یرلرده استخدام
ایدیله میه جکی ظنی تویلد ایدیبور .

هر نه قدر بالونلر حال حاضریله بولیله ایسنه ده مالزمه ترقیانی
وسائر اسباب فنیه دولایی سیله بونلر ک قابلیت حربیه سی دیکشن پلیر .
نته کیم صوک زمانلرده (طیاره آنا بالونلری) یعنی داخلنے بر قاج
طیاره آلب اوچان و اوئی هواده ایستدیکی نقطه ده اوچوروب
ینه داخلنے آلان بالونلر ک اعمال ایدلر دیکی اجنبی جراهنده اوقو نمقدہ در .
شو حالدہ بو بالونلردن مثلا سایح و هوائی بر طیاره استناسیونی
کی بوسبوتون باشقة بر طرزده استفاده ایتمک ممکن او لا بیلدیکی
کی داها بر چوق صورتلر لاه استفاده اولنور . بونکچون قطعی بر
سوز سویلنے من . پاره سی اولان حکومت بو کی وسائله هوائیه دن ده
استفاده ایدر .

قابل سوق بالونلردن اک فضلہ دگزرلر ده دونخالر استفاده
ایتمی مامولدر . وسط و کوچوک قابل سوق بالونلردن قره غول
و کشف خصوصنده دونخالر پک کوزل استفاده ایلکدھه درلر ،
بلکه دگزرلر ، بالونلر ایچون کنیش برساخه فعالیت او لا بیلدیکی . لکن

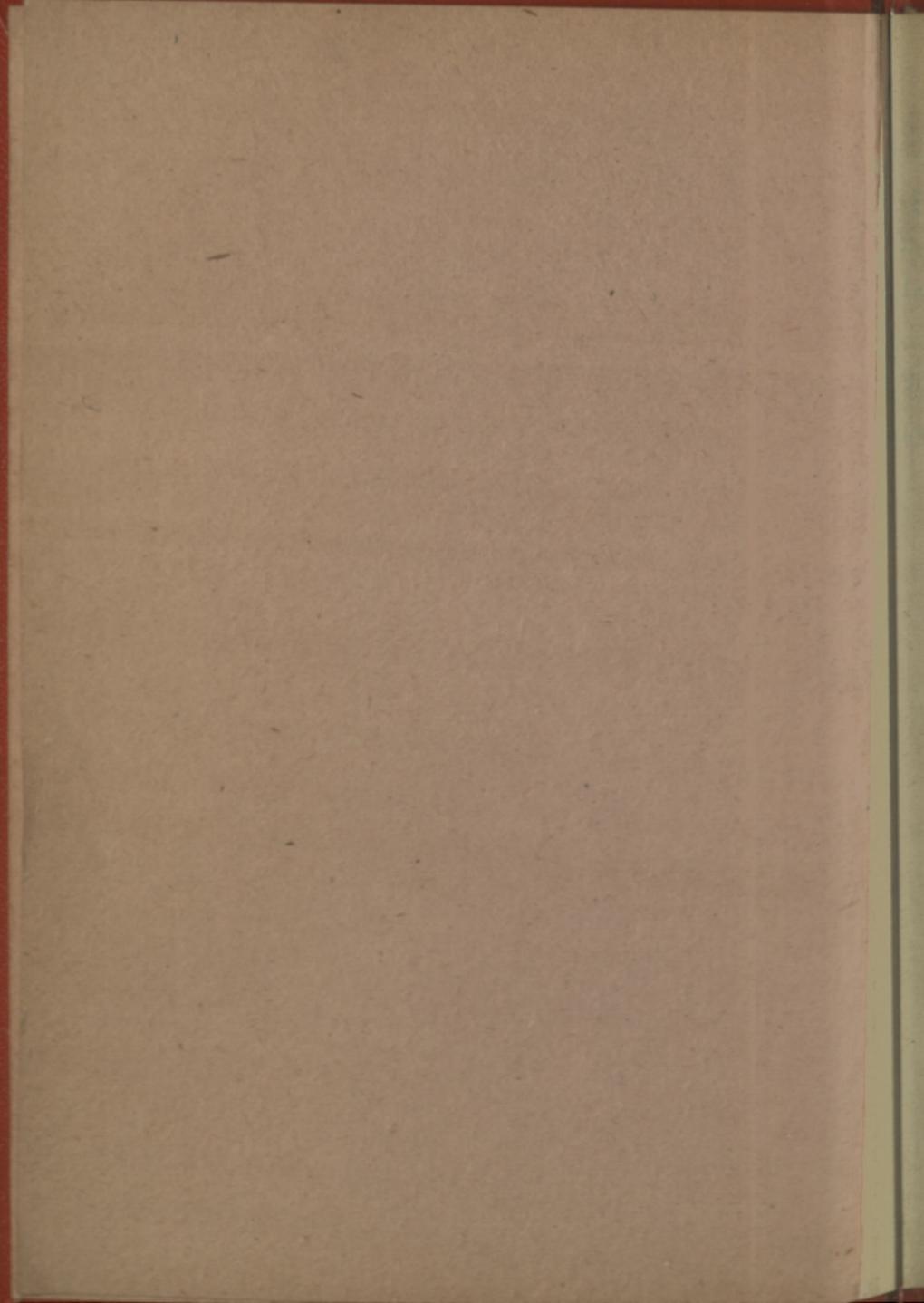
خى طياره لرک تهديدلری قارشوسنده نه درجه يه قدر موفق او لا جقلرى
جاي سؤالدر .

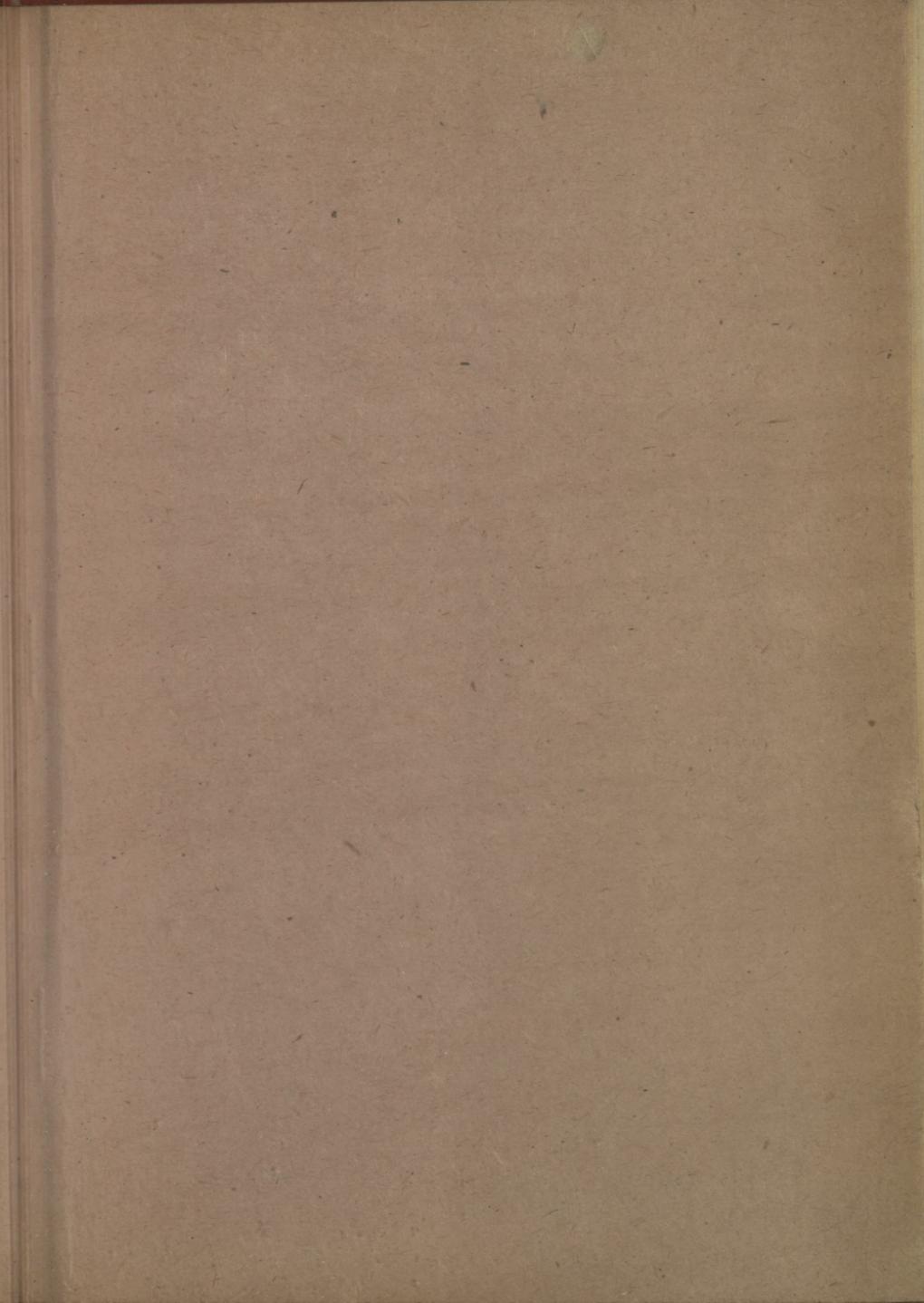
متاركه ائناسنده فرانسز بحرىيەستك اون بش مرگز طبرانه
قىيم ايدلش ۴۱ قابل سوق بالونى واردى . بالخامه فرانسز
بحرىيەستنە بو بالونلاردن استفادە او لىندىنى كورىياور . فقط
دوشونلىكىر كە بوبالونلار جدى بر دشمن هوائى تشكيلاتى قارشوسنده
قالامشىلدى .

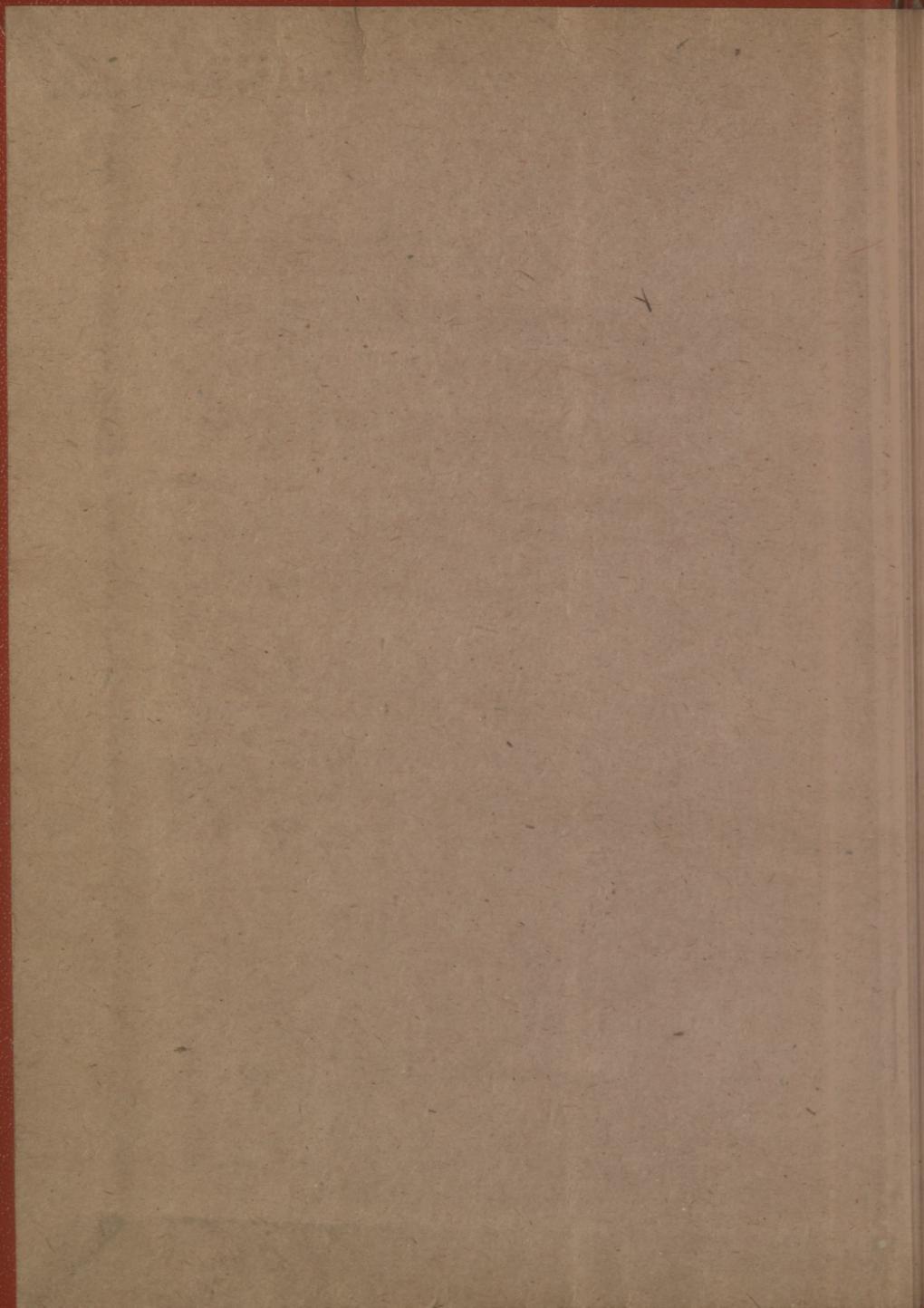

27

Muvazîa, Mâlazîbe ve Umer Hayîye Dera
notlarımdan

(ÜMİDÜ KAYİYE KİSMİ)

Mekîbi Hadîye Kitbesünden
Tâbilâmînât
383 - (1925)